

בעזהש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סעודת רעוא דרעוין

פרשת וישלח

שבת שבוע ברכות של החתן

הרב ישעי' מירנויער שליט"א, חדב"ץ

שנת תשס"ט לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקל"ו

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בסעודה שלישית פרשת וישלח תשס"ט לפ"ק

אלקים את חרפתי, ומשמע שעבור זה קראה שם בנו יוסף, ושזו אמרה טעם אחר, יוסף ה' לי בן אחר. ועיין ברש"ש כי עבור טעם הראשון היה לה לקראו אסף, וי"ד של יוסף על שם שהתפללה יוסף ה' לי בן אחר, ושם זה משמש שתי אמירות, אסף ויוסף ע"כ.

ויש לומר עוד, דהנה צפרשתנו כתיב בעשו, וירא את הנשים ואת הילדים, ויאמר מי אלה לך, ויאמר הילדים אשר חנן אלקים את עבדך (לז-ה). ויש להבין וכי לא ידע עשו שיעקב הלך פדנה ארם, וגשא את בנות לבן. ועוד ששאל לו בשמים, על הנשים ועל הילדים, ויעקב השיב לו חדא, הילדים אשר חנן אלקים את עבדך. וגראה כי הנה יעקב אבינו הרי קיים כל התורה, עם לבן גרתי ותר"ג מנות שמרתי. ולכאורה איך נשא גם

ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם וגו', קטנתי מכל החסדים וגו', הצילני נא מיד אחי וגו', ואתה אמרת היטב איטיב עמך, ושמתי את זרעך כחול הים (לז-י). - ומתחלה נקדים לבאר מה שאמר הכתוב, ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב וגו', ותאמר אל יעקב הבה לי בנים, ואם אין מתה אנכי, ויחר אף יעקב ברחל, ויאמר התחת אלקים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן (לז-א). ויש להבין מה שאמרה כי מתה אנכי, ומה השיב עליה יעקב אבינו, למרת נפש שביקשה להתפלל עליה. - ושזו נאמר, ויזכור אלקים את רחל, וישמע אליה אלקים, ויפתח את רחמה, ותהר ותלד בן, ותאמר אסף אלקים את חרפתי, ותקרא את שמו יוסף לאמור יוסף ה' לי בן אחר (לז-ב). ויש להבין מהו פירוש של החרפה שאסף אלקים (ועיין ברש"י). גם להבין שאמרה אסף

רחל, הלא יש איסור משום שתי אחיות, ואחר שנשא יעקב את ליהא איך הותר לו ליקח את רחל. ומירלו זזה, חדא, שלא קיים יעקב את התורה רק בארץ ישראל, ולא בחוץ לארץ, כמו שכתב הרמב"ן (תולדות כו-ה), כי המנות משפט אלקי הארץ הן ע"ש. עוד תירלו, דכיון דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי (יבמות מח:), ואין לו שום קירבות לאציו ולאמו ולאחותו, על כן אין דינם כשתי אחיות, כי יעקב גייר את רחל ואת ליהא, ומותר בשתייהם ע"כ. ומעתה עשו שפיר ידע שהנשים והילדים הללו הם של יעקב, אלא תמה עליו הלא אתה מקיים מנות ה', ומי אלה לך, שלקחת שתי אחיות. ועל זה השיבו, כי גייר אותם, והמה כקטן שנולדו, והנשים הללו הם גם כן מהילדים אשר חנן אלקים את עצדך, שבמה שגייר אותם הרי הם הילדים שלו.

אך ראיתי בספר אלופי יהודה שכתב דבר נחמד, על פי מה שכתב בתכלת מרדכי צפסוק ויקח מאצני המקום כו' ויקח את האצן. ואמרו חז"ל (סולין נא:) שנעשו כל האצנים אצן אחת. ובחוס' כתבו דפשטיה דקרא שלקח מאצני המקום, היינו

שלקח אחד מאצני המקום. ותמהו המפרשים, אם כן אמאי מפיק צאמת את הפסוק מפשוטו לדרוש שנעשו הרבה אצנים לאצן אחת. וכתבו לפרש דהנה צפנים יפות הקשה לפי דברי התוס' (ע"ז מה.) צסם הירושלמי, דאף שאין לך הר וגבעה שלא עצדו שם עבודה זרה, והרי אמרו דהמחוצר נאסר לגזבה, אם כן תקשה איך נצנה בית הצחירה צהר המוריה. וכתבו דעל פי נציה נצנה. ולפי זה קשה איך לקח יעקב אצינו מאצני ההר, דלמא עבודה זרה הוא. ומציה צסם הגאון שואל ומשיב ז"ל, שאמר טעם על נס חנוכה צסמן שהיה גם צלילה ראשונה ללא צורך, דהרי הספיק לכאורה ללילה אחד צצבע. כי צאמת הקשה התוס' (שצח כא:) דהיה צסש גם על הפך החתום צחותם כהן גדול אולי נטמא צהיסט. אצל אין הנס נעשה לעולם צדבר שנטמא או נעצדה צו עצירה. ועל כן נעשה צו נס גם כן צלילה א', דעל ידי זה נודע להם צצירור שלא נטמא כלל אפילו צהיסט, ולזה היה צורך לנס מן השמים שיתצבר להם כי טהור הוא ודפח"ת. ולפי זה גם ציעקב אצינו שלקח כמה וכמה אצנים מאצני המקום לשום מראשותיו, ונעשה צו נס ומנאן כולן אצן אחת,

יעקב, כי גם אם אינה מותרת מדין תורה, מכל מקום בחוץ לארץ אין עליו קיום מצוות התורה, רק בארץ ישראל אשר הוא תחת השגחת ה' עמו, ולא ניתנה לשרים, ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה, תמיד עיני ה' אלקים אלה, אצל כאן צפדן התחת הארץ, וציהותם בחוץ לארץ אין עליו ענין לקיים מצוות התורה עד שלא ניתנה. ולכן עד שלא נולדה לרחל בנים, היו לה נישואיה עם יעקב לחרפה, שעוצרת על דת משה צנשויה שתי אחיות, אצל כשנפקדה בדרך נס, ויפתח את רחמה, אז אמרה, אסף אלקים את חרפתי, היינו החרפה שיש איסור צנישויה.

והגדה עשו צא נגד יעקב, וארבע מאות איש עמו, כי אצו אמר לו, והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל נוארך (כ-מ), וכיון שיעקב עוצר על איסור שתי אחיות, אין הוא נריך להיות נכנע לפניו. ועל זה חשש יעקב ואמר פן יבוא והכני אם על בנים (לצ-צ), עבור שהוספתי ליקח עוד אם, ואחר שנשאתי את לאה לקחתי גם את רחל, ויש צה איסור שתי אחיות. אצל צאמת כיון שעשית

על ידי זה הוצרר לו שלא נעצדה צו עצודה זרה. ועל כן לקחו לשום אותה מציבה דלא נאסר לגצוה ע"ש.

ובן צה יש לומר, ששאלת עשו היה מי אלה לך, דשאל לו על איסור צ' אחיות, איך יתכן זה. ועל זה ענה יעקב אצונו, הילדים אשר חנון אלקים, הרי רחל שלקחה אחרי לאה היתה עקרה בטבע ולא היתה מולידה, ורק נעשה נס שלא כדרך הטבע, וחנני אלקים צילדים ממנה. ומזה סימן שלא עבר צה עצירה, דאם לא כן לא היה נעשה נס להוליד ממנה ילדים, ולכן תשובת יעקב מספיק לצ' השאלות של עשו עכ"ד.

ובערתה יש לומר, כי לצה של רחל היה נוקפה, אולי יש איסור צנישויה משום שתי אחיות, והיא שנאה צעיני ה' עבור זה שמנע ממנה פרי בטן. אך אם יהיו לה בנים, ועציד לה הקצ"ה ניסא, הרי זה חצרר שמוותרת ליעקב, כי לא עציד קוצ"ה ניסא לאיסורא. על כן ציקשה ליעקב הצה לי בנים, ואם אין מתה אנכי, הריני רשעה צמה שאני דר עמד, והנני צצחי של רשעים הקרויין מתים (צרכות יח). ועל זה השיב לה

והנה כשהתחיל יעקב את תפלתו
 צעת נרה כתיב, ויאמר יעקב
 אלקי אבי אברהם וגו', ה' האומר אלי
 שוב לארץך ולמולדתך וגו' (לז-י).
 והגגינה על התיבות הללו המה, זרקא
 סגול, מונח רביע, דרגא תציר, וליכא
 מידי דלא רמיזי צאורייתא. וגראה
 דהנה צרש"י כתב, קטנתי מכל
 החסדים וגו' (לז-יא), נתמעטו זכויותי
 על ידי החסדים והאמת שעשית עמי,
 לכך אני ירא שמא משהבטחתי
 נתלכתי בחטא, ויגרום לי להמסר
 ציד עשו ע"כ.

ובקוררו מגמרא (ברכות ד: דרבי
 יעקב בר אידי רמי, כתיב
 (כח-טו) והנה אנכי עמך ושמרתוך בכל
 אשר תלך, וכתיב וירא יעקב מאד,
 אלא אמר שמא יגרום החטא [שמא
 אחר ההבטחה חטאתי, וכדתיניא
 שהחטא גורם שאין ההבטחה
 מתקיימת], כדתיניא (שמות טו-טז) עד
 יעבור עמך ה', עד יעבור עם זו
 קנית, עד יעבור עמך ה' זו ביאה
 ראשונה [שצאו לארץ צימי יהושע], עד
 יעבור עם זו קנית, זו ביאה שניה
 [שעלו מגלות צבל צימי עזרא], מכאן
 אמרו חכמים ראויים היו ישראל
 ליעשות להם נס [לצוא ציד רמה]

נס ונפקדה גם רחל צניס, על כרחק
 שאין צוה חטא, כי אין הקצ"ה עושה
 נס לאיסורא, ועתה הייתי לשני מחנות,
 מחנה מלאה ומחנה מרחל, הרי זה
 מורה שאין צי חטא, ולכן הצילני נא
 מיד אחי מיד עשו.

ועוד גם זאת, כי לא עמיד קוצ"ה
 ניסא למגנא, הרי צמקלי
 עברתי את הירדן, וצרש"י לא היה
 עמי לא כסף ולא זהב ולא מקנה,
 אלא מקלי לצדי, ונתצרכתי צדך נס,
 וכמו שכתב צרש"י (לא-י) שהיו
 המלאכים מציאין העתודים מעדר
 המסור ציד בני לזן לעדר שציד יעקב
 (צ"ר מג-י) ע"כ. וגם השני מחנות נתן
 לי ה' צדך נס, שנפקדה רחל שהיתה
 עקרה, ואין ראוי שכל זה ילך כעת
 לאיבוד, דלא עמיד ניסא למגנא. -
 ולכן נאמר, והיה צית יעקב אש וצית
 יוסף להצה וצית עשו לקש (עוודיה
 א-יח), ויוסף הוא שטנו של עשו,
 ומשנולד יוסף אמר אל לזן שלחתי
 ואלכה אל מקומי ולארצי (רש"י ל-כה).
 והיינו מטעם כי לידת יוסף היה חוץ
 לדרך הטבע, ולא עמיד קוצ"ה ניסא
 למגנא, לכן אין זרעו של עשו נמסר
 אלא ציד זרעו של יוסף (צבא צמרא
 קבג:).

ואף על פי כן מורא עולה על ראשי,
 'אין זה', אין הבטחות הללו מועילות
 'כי אם צית אלקים', רק כמו שהראו
 לי בצית אלקים, אשר גם שם ראויים
 היו ישראל לנס צימי עורא כמו צביאה
 ראשונה, מכל מקום החטא גרם, אם
 כן גם האי גברא אכתי צפחדא יתיב,
 שמה יתלכלך בחטא, ולא יהא ראוי
 להבטחות אלו.

והגה ה' הבטיח לו אז בחלומו
 ארבעה דברים. א) הנה אנכי
 עמך, אשר זה בעלמנו נחמה רבה, גם
 כי אלך בגיא ללמות לא אירא רע כי
 אתה עמדי (תהלים כג-ד). ב) ושמרתך
 בכל אשר תלך. ג) והשיבותיך אל
 האדמה הזאת. ד) כי לא אעזבך.
 ויעקב אבינו חזר עליהם בנדרו ואמר,
 א) אם יהיה אלקים עמדי, וברש"י
 כמו שאמר לי והנה אנכי עמך (ב"ר
 ע-ד). ב) ושמרני בדרך הזה אשר
 אנכי הולך, כמו שאמר לי ושמרתך
 בכל אשר תלך. ג) ונתן לי לחם לאכול
 ובגד ללבוש, כמו שאמר כי לא אעזבך,
 והמבקש לחם הוא קרוי נעזב וכו'. ד) ושצתי
 בשלום אל בית אבי, כמו שאמר
 לי והשיבותיך אל האדמה ע"כ.

ובענין שהבטיח לו ה' את זאת,
 עברו על יעקב זה עשרים

צימי עורא, כדרך שנעשה להם צימי
 יהושע, אלא שגרם החטא [ולא הלכו
 אלא צרעות כורש, וכל ימי מלכות
 פרס נשתעבדו להם לכורש ואחשורוש
 ודריוש האחרון] ע"כ.

ובזה היה נראה לצאר מה דאמר
 הכתוב, כאשר ראה יעקב
 צמראה החלום, והנה ה' נצב עליו
 וגו', והנה אנכי עמך ושמרתך בכל
 אשר תלך וגו', ויקץ יעקב משנתו
 וגו', ויירא ויאמר מה נורא המקום
 הזה, אין זה כי אם צית אלקים
 (כח-יג), ולכאורה היה לו להקיץ
 בשמחה רבה, הוא עומד בודד, כי
 במקלי עברתי את הירדן, ויורד לבית
 לבן הארמי, וה' מתגלה אליו ואומר
 לו הנה אנכי עמך ושמרתך,
 והשיבותיך, ולא אעזבך וגו', היה לו
 להיות מלא שמחה מהשגחתו ית"ש
 עליו, אמנם יעקב ראה אז בחלומו
 צית המקדש צנוי חרב וצנוי (ב"ר נ-י),
 וראה שציה שניה לא דומה לציאה
 ראשונה, שגרם החטא, ואם כן מה לו
 מהבטחות ה', הרי יתכן שצרגע אחד
 שיתלכלך בחטא, כל הבטחות הללו
 בטלים, וצמה ישמת. ולכן כאשר הקיץ
 משנתו ויירא ויאמר, אמת שהייתי
 צריך להיות בשמחה על הבטחת ה',

לכן, ומי יודע אם נתלכלכתי צחטא
צמשך שנים רבות הללו.

וזדו הרמו צהנגינה, ויאמר אלקי אזי
אצרהם, זרקא סגול, הסגול יש
לו שלש נקודות, שלש הצטחות כבר
השפעת לי, שנתקיים צי ואנכי עמך,
ושמרתך, כי לא אעזבך, אצל מונח
רביעי, עוד מונח לקיים עמי גם
ההצטחה הרביעית של ושצתי צשלוס
אל בית אזי, ועל זה אני מתירא אולי
לא תתקיים, אם כי אני רואה
שנתקיימו ההצטחות ראשונות, אף על
פי כן אין אני צטוח על המשך קיום
ההצטחות, כי דרגא תציר, כי מאז
ירדתי דרגא, הן אין אני עוד יושב
אהל, אלא פועל עובד צהצלי עולם,
ולכן אני שואל חסד חנם, הצילני נא
מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותם.

אבל האמת הוא כי לא ירד ונפל
יעקב ממדריתו מאומה, ויצא
יעקב שלם עיר שכם (לג-יח), וצרש"י
שלם בגופו, שלם צממונו, שלם
צחורתו שלא שכה תלמודו צצית לצן
(שצח לג.; צ"ר עט-ה) ע"כ. עבד המלך
עובד את אדונו בכל המצבים, הוא
משלים תפקידו שהעמידו אדונו
צאמונה, בכל מקום ובכל עת,

שנה, ומצבו צחייו נשתנה מהקצה אל
הקצה, הוא היה איש תם ויושב
אהלים זה קרוצ לשמונים שנה, והיה
עוסק צחורה, עד ש"ד שנים לא שכח
צלילה (צ"ר סח-יא), וצמצב כזה הצטיחו
ה' הצטחתו וצרכתו, ומאז נעשה פועל
רועה לאן, עסוק יום ולילה צפרנסתו,
הייתי ציום אכלני חורצ וקרח צלילה,
טרוד יום ולילה צפרנסתו וגידול צניו,
והרגיש צעצמו ירידה גדולה ממצבו
צעת שהצטיח לו ה', וקטינתי מכל
החסדים, ואיך יוכל לסמוך על מה
שהצטיח לו ה', שמה גרם הצטא.

ובאשר נדקדק נראה, כי שלש
הצטחות קיים כבר ה'
עמו, שהיה עמו כל הימים, כמו
שאמר יעקב, לולי אלקי אצרהם וגו'
היה לי (לא-מצ), ונתקיים גם ההצטחה
של ושמרתך בכל אשר תלך, וכמו
שאמר יעקב, ולא נתנו אלקים להרע
עמדי (לא-ו), ונתקיים גם ההצטחה כי
לא אעזבך, כמו שנאמר ויפרוץ האיש
מאד מאד ויהי לו לאן רבות וגו'
(ל-מג). והוא עומד כעת צשוצו אל
הארץ, והוא נוקק לצרכת ה' הרביעית
העומדת לפניו, והשיבותך אל האדמה
הזאת. וצין ההצטחה הזאת עד זמן
קיומה עזרו כבר עשרים שנה צצית

חסד חנם, וכמו שכתב הרמב"ן (לז-ג) שאמר יעקב, אין חטא ראוי למנוע ממני הטובה, כי גם מתחלה לא הייתי ראוי לה אם עונות תשמור לי, ולא הצטחתי עליה בעבור מעשי, רק בחסדיך הרבים.

ובעת נר אין לבקש זכות מעשיו, אלא לעורר זכות אבות, וזכר חסדי אבות ומציא גואל לבני צניהם, האבות הקדושים שעבדו את ה' בכל לב, והרצו תפלה ובקשה, זכותם יעמוד לעזר לצניהם ובני צניהם. וגם יש לבקש רחמים זכות הדורות שיצאו ממנו, הלא בין יוצאי חלציו יהיו גם נדיקים, זכותם יעזור ה', וכמו שמצינו בהכתוב, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם (ישעיה כט-כז), אברהם לא ניצל מכבשן האש אלא זכות של יעקב (בר פג-ג) ע"ש. וזכותם אלו יכולים לעורר תמיד, גם כאשר הוא עצמו מלוכלך בחטא, מכל מקום לא זכותו יושעו אלא זכות אבותיו הקודמות, ודורותיו הצאות אחריו.

ולבן סיים יעקב תפלתו, הן אמת כי קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך, אצל

והמקיים בכל דרכיך דעהו (משלי ג-ו) הרי זה עובד את זוראו תמיד (ש"ע א"ח סימן רלא). בודאי אשרי מי שחלקו בתורה, אצל אם רנון ה' אחרת, ומעמידו ציית לבן, מקור הטומאה, ועשהו לרועה לאן, גם שם יש לפניו מצות ה' אין להתנהג, ויעקב אצינו השלים גם שם תפקידו לעשות נחת רוח ליוצרו. וגם בשונו מצית לבן הוא עומד באותו מדריגה כמו אחר י"ד שנה שישב צית עבר שלא שכב צלילה מהתמדתו בתורה. וה' אומר לו, קום עלה צית אל ועשה שם מוצח לא-ל הגרחה אליך וגו' (לה-ה). נתקיימו כל ההצטחות שהתנית, לא נתלככת בחטא, ועלה צית אל לקיים נדרך.

ואמר יעקב בתפלתו, קטנתי מכל החסדים וגו', כך הוא דרכו של ישראל הצא להתפלל ולבקש רחמים, אומר לצוראו לא מגיע לי כלום, אין אתה חייב לי כלל על כל המעשים טובים שעשיתי, אם יצדק מה יתן לך. וגם ההצטחות שהצטחת לי, אין אני עומד ומבקש בזרוע, אלא קטנתי מכל החסדים, אני מבקש חסד חנם, צחתי תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו, אתה רב חסד ומרבה להיטיב, עשה עמי גם להלחה

כנודע. (והיינו הגם שילדה אחר כך עוד יששכר וזבולון, על כל פנים באותו פעם עשה דיבורה [שלא ציקשה על העמיד] רושם באותו זמן כדכתיב ותעמוד מלדת), על כן צריכין לזוהר צוה ע"כ.

וּנְרָאָה כי רחל אמנו, כאשר ראתה זאת, אם כי רצתה ליתן הודאה על מה שנפקדה צבן, ואסף אלקים את חרפתה, מכל מקום דקדקה להיות נתן הודאה על שעבר ולועק על העמיד (צרכות נד.), ותקרא שמו יוסף, שיהא נכלל בשמו אסף, הודאה על העבר שאסף ה' חרפתה, וגם נעקה על להבא, שיוסף ה' לה בן אחר.

אֵךְ נראה לבאר צמה שאמרה רחל אסף אלקים את חרפתה, וצרש"י הכניסה צמקום שלא תראה. וצאצן עזרא פירש מלשון כרת. וצרמז"ן פירש דהנכון כדעת האונקלוס מלשון קיצוץ וכינוס כפשוטו ע"ש. ויש לומר עוד דאיתא בגמרא (צרכות ז.) מיום שצבא הקצ"ה את העולם לא היה אדם שהודה להקצ"ה עד שצבאה לאה ע"ש. והוא לפלא, וכי האצות הק' שתיקנו את התפלות לא הודו להקדוש ברוך הא.

אתה אמרת היטב איטיב עמך, היטב בזכותך, איטיב בזכות אבותיך (צ"ר עו-ז), וגם כאשר יחסר זכותי תיטיב בזכות אבותי. ועוד גם זאת, הלא אמרת ושמתני את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוצ, שיהיו לי צנים נדיקים, וכמאמרם (צבא צמרא ז.) ומה חול שמועט מגין על הים, מעשיהם של נדיקים שהם מרוצים, לא כל שכן עיי"ש, ועבור הצנים שיהיו כחול הים, יגיניו גם עלי, שתעמוד לי לעזר בזכותם.

וְהִנֵּה מנינו בלחה כאשר ילדה את יהודה, ותאמר הפעם אודה את ה', על כן קראה שמו יהודה, ותעמוד מלדת (כט-לה). וכתב בצפרא דברי תורה (ח"א סימן י') שמעתי צמס רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע, כי צריכין בכל דבר שאומרים צרוך ה' צעד זה הענין, יאמרו מיד כן יעזור השם יתצרך להלאה, דאם לא כן הרי זה כמעמיד ופוסק מעייני הישועה כשמצרך רק על העבר, רק צריך להיות תיכף ומיד צקשה על העמיד. והרמז לזה בלחה שאמרה הפעם אודה את ה' (ולא צקשה מיד על העמיד, על כן כתיב) ותעמוד מלדת, עד כאן דצריי הקדושים שנאמרו כולם צרות הקדוש

והיתה צוכית תמיד על גורלה, ועיני לאה רכות (כט-ג), וצרש"י מגודל צכייתה ע"ש, אצל יסורין הללו הכשירו אותה ליטול עוד יותר מחלקה, והעמידה רוב השצטים. וכאשר צאה עת ההודאה, לא נתנה ההודאה רק על הצנים שזכתה, אלא הודה גם על ימי צערה שהכשירו אותה לזה. ומה ערך יש לצער של איזה שנים צעולם הזה, נגד גודל הערך להעמיד רוב הכלל ישראל. ומה לה שהיא שנואה, ומה יש לרחל שהיא האהובה, יש לה חיי תענוג כמה שנים, וצמה היא הולכת מהעולם, בלי צנים.

אבל גם רחל עצרה יסורין צהיותה עקרה, והיתה לחרפה צמה שהיא עקרה, והיו אומרים עליה שתעלה לחלקו של עשו הרשע (רש"י ל-כג). והיסורין הללו הכשירה אותה לקבל מתנה טובה מאת ה', להפקד לפתוח רחמה ולהעמיד את יוסף הצדיק. ורחל הרגישה צגודל צדקתו של יוסף משעה שנולד, שהיה זיו איקונין של יוסף דומה ליעקב אבינו, צן זקונים ליעקב (ל-ג), זיו איקונין שלו דומה לו (צ"ר פד-ח). וכמו שציראר צישמח משה (שס) שמסרו החכמים אחד לחצירו, הכרת פנים וקדרי

וראיתי צסס ספר טיב גיטין, כי 'הודאה' פירושו גם כן, הכרה צצדקתו של הזולת. כלומר, שהאדם היה סצור תחילה שחצרו אינו צודק, ואחר כך הכיר צצדקתו והודה צכך. צתחילה ראתה לאה צעוצדה שהיא שנואה, רעה לעצמה, ולצסוף נוכחה לראות, כי מרעה זו יצאה לה טובה, שבגלל היותה שנואה זכתה להוליד את רוב השצטים, לפיכך אמרה, הפעם אודה את ה', היא הודתה והכירה צכך שהרעה המדומה לא היתה אלא טובה. ומקרה כזה אמנם לא היה לפני לאה, האצות אמנם שיצחו והודו להש"ת, אולם מקרה של הודאה טרם אירע עד כה ע"כ.

זדה מוסר השכל שלא יתרעם האדם ח"ו צימי רעה, כי מאתו לא תצא הרעות, והכל הוא לתכלית הטוב, ועל דרך שאמרו חז"ל (צרכות ה.) שלש מתנות טובות נתן הקצ"ה לישראל, וכוין לא נתן אלא על ידי יסורין, ואלו הן, תורה וארץ ישראל ועולם הצא ע"ש. וכמו כן הוא צכל המתנות שה' נותן להאדם, היסורין שקודמין לה, מכשירין את האדם שיוכל לקבל הטובה. ולאה אמנו היתה שנואה,

שה' מחסר מהאדם, הם גם כן ישרים, ואין זהם שום עקש ונפתול, משמחי לב, שסופן הם שמחה. ועל דרך שמצינו בלחה השנואה שנטלה אחר כך יותר מחלקה, וכמו כן רחל נפקדה מעקרונה. אבל להגיע להכרה זו, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, קדושת התורה שאדם לומד, מכשיר האדם להצין את זאת, ומנות ה' ברה, מה שמקיים מנות ה' ומתקדש בו, זהו מאירת עינים, להאיר עיניו להצין ולהשכיל, אשר גם פיקודי ה' ישרים, גם מה שנחסר לו הוא הישר והטוב לפניו.

ובעת שמחה שזיכני ה' להשיא את כל בני ביתי, אשר אין די מילין צפי להודות לה' על כל החסד אשר עשה עמדי, לגדל בניי לתלמיד חכמים, ולהשיא את בנותי לתלמידי חכמים, אין ההודאה רק על שמחה פרטי הנה, אלא עולה על זכרוני השנים שהורכתי להמתין עד שנולד לי בתי הראשונה, ושוב שנים רבות עד שנולד לי בן, ימים של זער וכאז עד שזיכתי להעמיד בית, אבל בהתבונני על העבר, לא הפסדתי כלום מזה, אלא הרווחתי להתפלל אלפי תפלות רחמים ודמעות חמות על בני, ושעות

השרטוטין וכו', ואין מוסרין סתרי תורה אלא למי שרואין בו סימנים שראוי לכך (רמב"ן בראשית ה-א), וזוהי היה דומה יוסף ליעקב ע"ש.

ובאשר ראתה זאת רחל, שהיסורין שעברו עליה הכשירו אותה לקבל מתנה טובה ונשגבה, בן קדוש כיוסף הנדיק, אחד מהשבעה רועים, דומה בצדקתו וזיו איקוניו ליעקב, אז נתנה הודאה לה', לא רק על בנה הנולדה לו, אלא שכדאי היה כל היסורים שעברו עליה, שהסיבו לה מתנה טובה זו, וכדאי היה לה כל חרפה וזער שעברה עבור זה. ותאמר אסף חלקים את חרפתי, הקצ"ה אסף וקיבץ כל חרפה וחרפה שעברה עלי, והניחה צבית גניו, עד שבא הזמן שהייתי מוכשר כבר להביא לעולם בן כזה.

והרהרתי היום בתפלה, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, פקודי ה' ישרים משמחי לב, מנות ה' ברה מאירת עינים (תהלים יט-ט), כי יש להאדם להאמין, שגם כאשר ה' מחסר ממנו דבר שהיה משתוקק, זהו גם כן לטובתו האמתית, ומאחר לא תלא הרעות. ופקודי ה' (לשון חסרון כמו לא נפקד ממנו איש), הדברים מה

עשר ילדיו (לז כג), וברש"י ודינה היכן
היתה, נתנה צחיצה ונעל צפניה, שלא
יתן זה עשו עיניו, ולכך נענש יעקב
שמנעה מאחיו, שמה תחזירנו למוטב,
ונפלה ציד שכם (צ"ר עו-ט) ע"כ.

וידבר זה פלא גדול, שהרי היה
יעקב בן ע"ז שנה כאשר בא
לצית לבן, ואמר זה לי עשרים שנה
בציתך (לא-מא), ואם כן היה קרוב
למאה שנה, ועשו הרשע שהיה תאומו
היה גם כן זקן כמותו, אשר עוד
קודם שנברא היה רך ומפרכס ללאת
כשעברה רבקה על פתחי עבודה זרה
(צ"ר סג-ו), ואברהם אבינו מת קודם
זמנו שלא יראה עשו בן בנו יואל
לתרבות רעה (רש"י כה-ל). ועומד
ברשעתו רוב שנותיו, זקן בן מאה
שנה, ולעומת זה דינה היתה אז ילדה
קטנה בת שש שנים (סוף מסכת
סופרים), ואף על פי כן הבינה דעת
עליון גדל השפעתה, שיתכן שאשה
ילדה קטנה בת שש שנים תהפך
דעתו של אותו רשע ולהחזירו למוטב.
הרי לנו גדול כח ההשפעה של
האשה, ועל זאת יתפלל כל חסיד אליך
לעת מנוח, שימנח זיווג המתאים,
ראשית חכמה יראת ה', שלא ילך
לאיבוד כל מה שיגע צימי בחרותו.

רבות של דזיקות ואמונה וצטחון לא-ל-
גומר עלי, אשר רק המה עמדו לי
על כל הדרך שהלכתי. ואני נותן שבת
והודאה על כל רגע ורגע, הן על ימי
החסרון, והן על ימי הטובה, כי כולן
היו שוין לטובה, ורק ברבות הימים
מכירין זאת. וישמעו ענוים וישמחו
ליקח מזה חיזוק בכל מצב שהאדם
עומד, כי קרובה ישועתו לזוא, וימי
הזער הם מעדינין את האדם
ומכשירים אותו להיות אחר כך כלי
לקבלת הטוב.

וידוד המלך אומר, על זאת יתפלל כל
חסיד אליך לעת מנוח, רק
לשטף מים רבים אליו לא יגיעו
(תהלים לז-ו). וחכמינו ז"ל דרשו (ברכות
ח.) לעת מנוח זו אשה שנאמר (משלי
יח-כז) מנח אשה מנח טוב ע"ש.
וצפשוטו הכוונה שיתפלל האדם על
זיווגו, וכמו כן האבות יתפללו על
זיווג צניהם, שימנח ה' להם אשה
טובה במדות ומעשים טובים, ולא
יגיע ח"ו לאשה רעה, שאמר הכתוב
(קהלת ז-כ) ומנח אני מר ממות את
האשה וגו'. - וגם מפרשתנו נוכל
ללמוד גדול ההשפעה שיש להאשה על
בעלה, שאמר הכתוב, ויקם זלילה הוא
ויקח את שתי נשיו וגו', ואת אחד

ה' ח'ו רוח סער על דרכם בחיים,
ורק על מי מנוחות ינהל אותם,
בהרחצת הדעת דקדושה.

ובציינו ציעקצ אצינו שאחר כל
ההצטחות שהצטיחו ה', אם
יהיה חלקים עמדי ושמרני וגו', ונתן
לי לחם לאכול ובגד ללבוש וגו',
ושצתי בשלום וגו' לא הסתפק עצמו
בזה, אלא סיים בצקשה והיה ה' לי
לחלקים (כח-כא), וברש"י שיחול שמו
עלי מתחלה ועד סוף, שלא ימצא
פסול בזרעי וכו' ע"ש, כי זהו עיקר
התכלית של האדם, ומה לו צמה
שהוא עצמו עוצד את ה', הלא ימי
שנותינו הם רק שצעים שנה ואם
בגבורות שמונים שנה, ונעשה חפשי
מן המלות, ועיקר התשוקה הוא
להעמיד תולדות כשרים, שלא ימצא
פסול בזרעו, שהמה ימשיכו את
השלשלת הזהב, לעבדו בלבב שלם
ביראה ואהבה, ולא ימוש מפיו ומפי
זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד
עולם, עדי נוכה לראות בטוב ה'
בארץ החיים צביחת בן דוד בצ"א.

אמנם גם כאשר המציא לו ה' זיווגו
המתאים, ענזי גפן בענזי
גפן, גם לעת מצוא, שמאל כצר
האשה הטובה, יתפלל כל חסיד אליך,
יוסיף עוד להרבות תחנה ובקשה על
משך ימי חייו, שיוכל למלא תפקידו
בחיים, להיות לו שנות הרחבה שלא
יתבטל מחורה ועבודה, ופרנסה צהיתר
ולא צאיסור. ורגיל היה על פיו של
הרה"ק בעל תולדות אהרן ז"ל לומר,
שחמיד מדמה דדעתו צעת נישואין,
שזהו כמו שלוקחין החתן והכלה
ומכניסין אותן בצפינה קטנה, ונותנין
אותם על הים הסוער, שיעברו יחד
עד קצה השנית. והיינו כי חיי האדם
הם סוערים, יעלו הרים ירדו צקעות,
יש על הים ימי מנוחה, ויש ימים
שגלי הים עוזרים ושצים בשלף קלף,
עד כמו שמנינו ציונה הנביא, ויהי
סער גדול צים והאניה חשבה להשצר
(יונה א-ד), וכן הוא חיי האדם דוגמתו
ממש. ועל כן אמר הכתוב, על זאת
יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, זו
אשה, ומה תהא תפלתו, רק לשטוף
מים רבים אליו לא יגיעו, שלא יטיל

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הר"ר אברהם אויש הי"ו
לרגל נישואי בנו החתן פנחס ני"ו
עב"ג בת הר"ר אפרים פישל ריזל ני"ו

* * *

הר"ר רפאל אהרן קנאפפלער הי"ו
לרגל נישואי בנו החתן פנחס ני"ו
עב"ג בת הר"ר אברהם יעקב ריגער ני"ו

* * *

הר"ר פנחס בראדי הי"ו
לרגל אירוסיו בנו החתן משה ני"ו
עב"ג בת הר"ר אליעזר בערגער ני"ו

* * *

הר"ר יצחק דייטש ני"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר וואלף שפיערער ני"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר ניסן פריעדמאן ני"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר שמחה ראזענפעלד ני"ו
לרגל החלאקה לבנו נ"י

* * *

הר"ר אהרן שלמה וויינגארטן ני"ו
לרגל החלאקה לבנו נ"י